Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
ANTHONY M. COLLINS
prednesené 4. októbra 2024 [1]

Vec C-583/23 [Delda] [i]

AK
proti
Ministère public

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour de cassation (Francúzsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v trestných veciach – Smernica 2014/41/EÚ – Európsky vyšetrovací príkaz v trestných veciach – Vecná pôsobnosť – Pojem ‚vyšetrovacie opatrenie' – Doručenie uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré tiež zahŕňa príkaz na vzatie do väzby a na zloženie zábezpeky – Výsluch obvinenej osoby"

Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko) sa týka výkladu článkov 1 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach [2]. Tento návrh bol podaný v rámci kasačného opravného prostriedku, ktorý podala španielska štátna príslušníčka, ktorá bola zadržiavaná vo Francúzsku, proti rozsudku Chambre de l'instruction de la Cour d'appel de Paris (vyšetrovací senát Odvolacieho súdu Paríž, Francúzsko), ktorým bola zamietnutá jej žiadosť o zrušenie zápisnice z jej výsluchu uskutočneného francúzskym vyšetrujúcim sudcom v rámci výkonu európskeho vyšetrovacieho príkazu, ktorý vydali španielske súdne orgány.

2. Táto vec umožní Súdnemu dvoru objasniť vecnú pôsobnosť európskeho vyšetrovacieho príkazu a, konkrétnejšie, rozsah pojmu „vyšetrovacie opatrenia" v zmysle už citovaných ustanovení smernice 2014/41, ktorých vykonanie možno požadovať v rámci takéhoto príkazu.

[1] Jazyk prednesu: francúzština.

[i] Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

[2] Ú. v. EÚ L 130, 2014, s. 1.

Právny rámec

Právo Únie

Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie

3. Podľa článku 5 Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie[3] (ďalej len „dohovor z 29. mája 2000“) s názvom „Zasielanie a doručovanie procesných písomností“:

„1. Každý členský štát zasiela procesné písomnosti určené osobám, ktoré sa nachádzajú na území iného členského štátu, priamo poštou.

2. Procesné písomnosti možno zaslať prostredníctvom príslušných orgánov dožiadaného členského štátu iba vtedy, ak:

a) adresa osoby, ktorej je písomnosť určená, je neznáma alebo nie je istá, alebo

b) príslušné procesné právo dožadujúceho členského štátu vyžaduje iný doklad o doručení písomnosti adresátovi ako ten, ktorý je možné získať poštou, alebo

c) nebolo možné písomnosť doručiť poštou, alebo

d) dožadujúci členský štát má opodstatnené dôvody domnievať sa, že doručenie poštou by bolo neúčinné alebo nevhodné.

3. Ak existuje dôvod domnievať sa, že adresát nerozumie jazyku, v ktorom je písomnosť vyhotovená, musia byť písomnosť alebo aspoň jej dôležité časti preložené do jazyka (jedného z jazykov) členského štátu, na ktorého území sa adresát nachádza. Ak je orgánu, ktorý procesnú písomnosť vydal, známe, že adresát rozumie iba niektorému inému jazyku, musia byť písomnosť alebo aspoň jej dôležité časti preložené do tohto iného jazyka.

4. Ku všetkým procesným písomnostiam sa pripojí správa, v ktorej sa uvedie, že adresát môže získať informácie o svojich právach a povinnostiach týkajúcich sa písomnosti od orgánu, ktorý písomnosť vydal alebo od iných orgánov v tomto členskom štáte. Odsek 3 sa vzťahuje aj na takúto správu.

…“

Smernica 2014/41

4. Článok 1 smernice 2014/41 s názvom „Európsky vyšetrovací príkaz a povinnosť vykonať ho“ v odseku 1 stanovuje:

„Európsky vyšetrovací príkaz (EVP) je justičné rozhodnutie, ktoré vydal alebo overil justičný orgán členského štátu (ďalej len ‚vydávajúci štát‘) na účely vykonania jedného alebo viacerých

[3] Dohovor vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii týkajúci sa vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie (Ú. v. ES C 197, 2000, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 172).

konkrétnych vyšetrovacích opatrení v inom členskom štáte (ďalej len ‚vykonávajúci štát') s cieľom získať dôkazy v súlade s touto smernicou.

EVP sa môže vydať aj na účely získania dôkazov, ktoré sa už nachádzajú v držbe príslušných orgánov vykonávajúceho štátu."

5. Článok 3 tejto smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti EVP", znie takto:

„EVP sa vzťahuje na všetky vyšetrovacie opatrenia s výnimkou zriadenia spoločného vyšetrovacieho tímu a zabezpečovania dôkazov v rámci takéhoto tímu, ako sa uvádza v článku 13 Dohovoru [z 29. mája 2000] a v rámcovom rozhodnutí Rady 2002/465/SVV [z 13. júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch (Ú. v. EÚ L 162, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 15)], na iné účely, ako je uplatnenie článku 13 ods. 8 [tohto] dohovoru a článku 1 ods. 8 rámcového rozhodnutia."

6. Článok 9 uvedenej smernice s názvom „Uznanie a vykonanie" v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Vykonávajúci orgán uzná EVP zaslaný v súlade s touto smernicou bez toho, aby sa museli splniť akékoľvek ďalšie formálne náležitosti, a zabezpečí jeho vykonanie rovnakým spôsobom a za rovnakých podmienok, ako keby dotknuté vyšetrovacie opatrenie nariadil orgán vykonávajúceho štátu, pokiaľ tento orgán nerozhodne o uplatnení jedného z dôvodov neuznania alebo nevykonania EVP alebo jedného z dôvodov odkladu stanoveného v tejto smernici.

2. Vykonávajúci orgán dodržiava formálne náležitosti a postupy výslovne určené vydávajúcim orgánom, pokiaľ v tejto smernici nie je ustanovené inak a pokiaľ takéto formálne náležitosti a postupy nie sú v rozpore so základnými zásadami právneho poriadku vykonávajúceho štátu."

7. Článok 10 tejto smernice s názvom „Použitie iného vyšetrovacieho opatrenia" stanovuje:

„1. Vykonávajúci orgán vždy, keď je to možné, použije iné vyšetrovacie opatrenie, ako sa uvádza v EVP, ak:

a) vyšetrovacie opatrenie uvedené v EVP neexistuje v právnom poriadku vykonávajúceho štátu alebo

b) vyšetrovacie opatrenie uvedené v EVP by nebolo dostupné v podobnom vnútroštátnom prípade.

2. Bez toho, aby bol dotknutý článok 11, sa odsek 1 nevzťahuje na tieto vyšetrovacie opatrenia, ktoré musia byť vždy dostupné podľa právneho poriadku vykonávajúceho štátu:

…

c) výsluch svedka, znalca, obete, podozrivej alebo obvinenej osoby alebo tretej osoby na území vykonávajúceho štátu;

…"

8. Článok 24 smernice 2014/41 s názvom „Výsluch formou videokonferencie alebo inou formou audiovizuálneho prenosu“ v odseku 1 stanovuje:

„Ak sa osoba nachádza na území vykonávajúceho štátu a príslušné orgány vydávajúceho štátu ju majú vypočuť ako svedka alebo znalca, vydávajúci orgán môže vydať EVP, aby sa výsluch svedka alebo znalca uskutočnil formou videokonferencie alebo inou formou audiovizuálneho prenosu v súlade s odsekmi 5 až 7.

Vydávajúci orgán môže vydať EVP aj na účely výsluchu podozrivej alebo obvinenej osoby formou videokonferencie alebo inou formou audiovizuálneho prenosu.“

9. Článok 34 tejto smernice 2014/41, nazvaný „Vzťahy k iným právnym nástrojom, dohodám a dojednaniam“, v odseku 1 stanovuje:

„Bez toho, aby bolo dotknuté ich uplatňovanie medzi členskými štátmi a tretími štátmi a ich predbežné vykonávanie podľa článku 35, touto smernicou sa od 22. mája 2017 nahrádzajú príslušné ustanovenia týchto dohovorov, ktoré sa uplatňujú medzi členskými štátmi viazanými touto smernicou:

…

c) Dohovor [z 29. mája 2000] a protokol k nemu.“

Francúzske právo

10. Článok 694-16 francúzskeho Code de procédure pénale (Trestný poriadok) [4] stanovuje:

„Európsky vyšetrovací príkaz je justičné rozhodnutie vydané členským štátom, nazývaným vydávajúci štát, ktorým tento štát prostredníctvom formulárov spoločných pre všetky štáty žiada iný členský štát, nazývaný vykonávajúci štát, aby v určitej lehote vykonal na svojom území vyšetrovanie s cieľom získať dôkazy týkajúce sa trestného činu alebo poskytnúť dôkazy, ktoré sa už nachádzajú v jeho držbe.

Účelom vyšetrovacieho príkazu môže byť aj dočasne zabrániť na území vykonávajúceho štátu akémukoľvek zničeniu, spracovaniu, premiestneniu, presunu alebo scudzeniu vecí, ktoré by mohli byť použité ako dôkaz.

Vyšetrovací príkaz môže mať za cieľ aj dočasné odovzdanie osoby, ktorá je vo väzbe vo vykonávajúcom štáte, do vydávajúceho štátu s cieľom umožniť vo vydávajúcom štáte vykonanie procesných úkonov, ktoré si vyžadujú prítomnosť tejto osoby, alebo dočasné odovzdanie osoby, ktorá je vo väzbe vo vydávajúcom štáte, do vykonávajúceho štátu na účely účasti na požadovanom vyšetrovaní na tomto území.

Dôkazy uvedené v prvých dvoch odsekoch sa môžu týkať aj porušenia povinností vyplývajúcich z odsúdenia v trestnom konaní, aj keď toto porušenie nie je trestným činom.“

[4] Vnútroštátny súd uvádza, že smernica 2014/41 bola do francúzskeho práva prebratá článkom 694-15 a nasl. francúzskeho Code de procédure pénale (Trestný poriadok).

Skutkové okolnosti sporu vo veci samej, prejudiciálna otázka a konanie na Súdnom dvore

11. Dňa 1. marca 2021 španielske justičné orgány vydali európsky vyšetrovací príkaz (ďalej len „predmetný európsky vyšetrovací príkaz“) určený francúzskym orgánom, v ktorom žiadali, aby bolo AK, zadržiavanej vo Francúzsku v rámci výkonu trestu, doručené uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré 30. septembra 2009 vydal Juzgado Central de Instrucción nº 4 de Audiencia Nacional (Ústredný vyšetrovací súd č. 4 Vrchného súdu s celoštátnou pôsobnosťou, Španielsko).[5] Toto uznesenie obsahovalo aj príkaz na vzatie do väzby a príkaz na zloženie zábezpeky. Predmetným európskym vyšetrovacím príkazom španielske justičné orgány tiež žiadali, aby bolo AK umožnené v prítomnosti jej právneho zástupcu „vyjadriť z právneho hľadiska k dotknutým skutkom“.

12. Dňa 19. júla 2021 vyšetrujúci sudca Tribunal judiciaire de Paris (súd v Paríži, Francúzsko) prostredníctvom zápisnice doručil AK, v prítomnosti jej advokáta, toto uznesenie o vznesení obvinenia, odovzdal jej aj jej advokátovi kópiu tohto rozhodnutia v španielskom jazyku a získal ich vyjadrenia.[6]

13. Nasledujúci deň AK podala vyšetrovaciemu senátu Cour d’appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko) žalobu o neplatnosť tohto výsluchu, pričom v podstate tvrdila, že v rámci európskeho vyšetrovacieho príkazu nemožno žiadať o doručenie uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré zahŕňa aj príkaz na vzatie do väzby a príkaz na zloženie zábezpeky.

14. Vyšetrovací senát Cour d’appel de Paris (Odvolací súd Paríž) rozsudkom z 20. apríla 2022 túto žalobu zamietol. Uvedený súd predovšetkým poznamenal, že španielske justičné orgány žiadali nielen to, aby bolo AK doručené uznesenie o vznesení obvinenia, ale aj to, aby sa AK mohla „vyjadriť z právneho hľadiska k dotknutým skutkom“. Súd tiež jednak uviedol, že v predmetnom európskom vyšetrovacom príkaze bolo spresnené, že požadované úkony patria „do rámca overenia spáchania skutkov na základe všetkých okolností, ktoré môžu mať vplyv na ich kvalifikáciu a vinu páchateľov“, a jednak, že hoci tieto orgány v príslušnom formulári nevyznačili položku „výsluch podozrivej alebo obvinenej osoby“, jasne požiadali, aby francúzsky vyšetrujúci sudca zachytil do zápisnice vyhlásenia AK o skutkoch, z ktorých spáchania bola podozrivá. Vyšetrovací senát Cour d’appel de Paris (Odvolací súd Paríž) na základe toho dospel k záveru, že uvedené orgány tým, že navrhli, aby AK v prítomnosti svojho právneho zástupcu a v súlade s právom na obhajobu uviedla svoje stanovisko ku skutkovým okolnostiam, požiadali o vykonanie „vyšetrovania s cieľom získať dôkazy týkajúce sa trestného činu“ v zmysle článku 694-16 francúzskeho Code de procédure pénale (Trestný poriadok).

15. AK podala proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

16. Vnútroštátny súd uvádza, že AK tvrdí, že vyšetrovací senát Cour d’appel de Paris (Odvolací súd Paríž) rozsudkom z 20. apríla 2022 porušil článok 1 smernice 2014/41 a článok 694-16 francúzskeho Code de procédure pénale (Trestný poriadok). Podľa AK nemôže mať vydanie

[5] AK bola obvinená z teroristických činov.

[6] Zo zápisnice z 19. júla 2021 predloženej vnútroštátnym súdom v nadväznosti na žiadosť Súdneho dvora o informácie vyplýva, že AK v súvislosti so skutkovými okolnosťami uvedenými v uznesení o vznesení obvinenia urobila tieto vyhlásenia: „Všetky tieto obvinenia odmietam. Tieto obvinenia sa zakladajú na výpovediach, ktoré som bola nútená urobiť pred 20 rokmi pri mučení. Hovorím to už roky a zopakovala som to aj v súvislosti s konaním o európskom zatykači. Dokonca boli predložené dôkazy a Cour d’appel de Paris [Odvolací súd v Paríži, Francúzsko] európsky zatykač odmietol vykonať. Nechápem, ako mi môžete doručiť uznesenie o vznesení obvinenia vo veci, v ktorej francúzske justičné orgány odmietli vykonať európsky zatykač.“

európskeho vyšetrovacieho príkazu za cieľ „oznámenie obvinení a oznámenie o podaní obžaloby na súd“, keďže na takéto opatrenia sa vzťahujú iné nástroje justičnej spolupráce, osobitne článok 696-44 francúzskeho Code de procédure pénale (Trestný poriadok).[7]

17. Generálny advokát pri vnútroštátnom súde sa naopak domnieva, že keďže predmetný európsky vyšetrovací príkaz obsahuje „vyšetrovacie opatrenia, ktoré sa neoddeliteľne týkajú doručenia uznesenia o vznesení obvinenia voči [AK] a získania pripomienok [AK] zo strany sudcu v prítomnosti advokáta na účely dodržania práva na obhajobu“, bol zameraný na vedenie vyšetrovania smerujúceho k získaniu dôkazov, ktoré sa týkajú trestného činu.

18. Vnútroštátny súd uvádza, že Súdny dvor sa ešte nevyjadril k vecnej pôsobnosti európskeho vyšetrovacieho príkazu a konkrétnejšie k otázke, či zahŕňa alebo nezahŕňa doručenie uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré obsahuje okrem iného príkaz na vzatie do väzby a príkaz na zloženie zábezpeky. Tvrdí, že sa nezdá byť možné domnievať sa, že správne uplatnenie práva Únie je také jednoznačné, že nenecháva priestor na žiadne odôvodnené pochybnosti. Za týchto okolností Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Majú sa články 1 a 3 smernice 2014/41 vykladať v tom zmysle, že umožňujú súdnemu orgánu členského štátu vydať alebo potvrdiť európsky vyšetrovací príkaz, ktorého účelom je jednak doručiť obvinenej osobe uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré navyše zahŕňa príkaz na vzatie do väzby a na zloženie zábezpeky, a jednak vykonať výsluch tejto osoby, aby za prítomnosti svojho obhajcu mohla vyjadriť všetky užitočné pripomienky ku skutkom uvedeným v danom uznesení?“

19. Písomné pripomienky predložili AK, francúzska a holandská vláda, ako aj Európska komisia.

20. V odpovedi na žiadosť Súdneho dvora o informácie vnútroštátny súd uviedol, že AK bola odovzdaná španielskym justičným orgánom 9. septembra 2022 na základe troch rozsudkov vydaných vyšetrovacím senátom Cour d’appel de Paris (Odvolací súd Paríž).[8] Spresnil tiež, že týmto orgánom bola zaslaná zápisnica z výsluchu AK z 19. júla 2021.

Analýza

21. V prejednávanej veci vzniká otázka, či justičné orgány členského štátu môžu, s využitím európskeho vyšetrovacieho príkazu, požiadať orgány iného členského štátu, aby jednak doručili dotknutej osobe uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré zahŕňa aj príkaz na vzatie do väzby a príkaz na zloženie zábezpeky, a jednak pristúpili k výsluchu tejto osoby, aby jej umožnili v prítomnosti jej advokáta uplatniť všetky pripomienky, ktoré považuje za užitočné, ku skutočnostiam uvedeným v tomto uznesení. Na zodpovedanie tejto otázky je potrebné jednak určiť vecnú pôsobnosť európskeho vyšetrovacieho príkazu a jednak overiť, či vyššie uvedené opatrenia môžu patriť do tejto pôsobnosti.

[7] Tento článok znie: „V prípade trestného konania začatého v zahraničí, keď zahraničné výkonné orgány považujú za potrebné doručiť procesnú písomnosť alebo rozsudok fyzickej osobe s bydliskom na francúzskom území, písomnosť sa zašle spôsobom stanoveným v článkoch 696-8 a 696-9, prípadne spolu s prekladom do francúzštiny. Doručenie sa uskutočňuje osobne, na žiadosť prokuratúry. Originál dokumentu potvrdzujúceho doručenie sa rovnakým spôsobom zašle dožadujúcej vláde.“

[8] Konkrétne dva rozsudky z 26. septembra 2018 a jeden z 9. októbra 2019.

O vecnej pôsobnosti európskeho vyšetrovacieho príkazu

22. Článok 1 ods. 1 smernice 2014/41 definuje európsky vyšetrovací príkaz ako súdne rozhodnutie, ktoré vydal alebo potvrdil súdny orgán členského štátu na účely vykonania jedného alebo viacerých konkrétnych vyšetrovacích opatrení v inom členskom štáte s cieľom získať dôkazy v súlade s touto smernicou, vrátane tých, ktoré už majú k dispozícii príslušné orgány tohto členského štátu.

23. Článok 3 smernice 2014/41, ktorý sa týka pôsobnosti európskeho vyšetrovacieho príkazu vo všeobecnosti stanovuje, že európsky vyšetrovací príkaz „sa vzťahuje na všetky vyšetrovacie opatrenia“. Tento článok z tejto pôsobnosti výslovne vylučuje len zriadenie spoločného vyšetrovacieho tímu a zabezpečovanie dôkazov v rámci takéhoto tímu, keďže tieto opatrenia sú predmetom osobitnej úpravy v článku 13 dohovoru z 29. mája 2000 a v rámcovom rozhodnutí 2002/465.[9]

24. Ako teda vyplýva z odôvodnenia 8 smernice 2014/41, normotvorca Únie mal v úmysle, aby mal európsky vyšetrovací príkaz „horizontálnu pôsobnosť“ a vzťahoval sa na „všetky vyšetrovacie opatrenia, ktorých cieľom je získanie dôkazov“.

25. Smernica 2014/41 neobsahuje definíciu pojmu „vyšetrovacie opatrenie“ ani neobsahuje zoznam opatrení, ktorých vykonanie možno požadovať prostredníctvom európskeho vyšetrovacieho príkazu. Je pravda, že vo svojom článku 10 ods. 2 a článkoch 24 až 31 odkazuje na rad vyšetrovacích opatrení. Nič však neumožňuje domnievať sa, že tieto odkazy predstavujú vyčerpávajúci zoznam vyšetrovacích opatrení, ktoré môžu byť predmetom takéhoto príkazu. Prvé z týchto ustanovení vymenúva vyšetrovacie opatrenia, ktoré musia byť v zásade vždy dostupné podľa právneho poriadku vykonávajúceho štátu.[10] Pokiaľ ide o články 24 až 31 smernice 2014/41, uvádzajú osobitné ustanovenia pre určité vyšetrovacie opatrenia, ktorých vykonávanie je v určitých ohľadoch špecifické, najmä pokiaľ ide o dôvody odmietnutia.[11]

26. Poukazujem tiež na to, že európsky vyšetrovací príkaz je nástrojom založeným na zásadách vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania,[12] ktorý v zásade umožňuje vydávajúcemu orgánu vykonať na území iného členského štátu, než je jeho štát, vyšetrovacie opatrenia, ktoré považuje za potrebné. Systém zavedený smernicou 2014/41 je založený najmä na myšlienke, že tento orgán má najvhodnejšie postavenie na to, aby na základe svojich znalostí o podrobnostiach dotknutého vyšetrovania rozhodol, aké vyšetrovacie opatrenie sa má použiť, avšak s výhradou možnosti

[9] Pozri tiež odôvodnenie 9 smernice 2014/41, ktoré uvádza, že „táto smernica by sa nemala vzťahovať na cezhraničné sledovanie uvedené v Dohovore, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda…“.

[10] Ide o získanie informácií alebo dôkazov, ktoré už má vykonávajúci orgán v držbe, získanie informácií obsiahnutých v databázach polície alebo justičných orgánov, výsluch svedka, znalca, obete, podozrivej, obvinenej alebo tretej osoby na území vykonávajúceho štátu, akékoľvek neinvazívne vyšetrovacie opatrenie podľa právneho poriadku vykonávajúceho štátu, a zistenie totožnosti používateľa určitého telefónneho čísla alebo IP adresy.

[11] Ide o výsluch svedka, znalca, podozrivej alebo obvinenej osoby formou videokonferencie alebo inou formou audiovizuálneho prenosu, výsluch svedka alebo znalca formou telefonickej konferencie, získanie informácií o bankových a iných finančných účtoch, vyšetrovacie opatrenia zahŕňajúce zabezpečovanie dôkazov v reálnom čase, priebežne a počas určitého obdobia, ako je sledovanie bankových alebo iných finančných operácií, ktoré sa vykonávajú prostredníctvom jedného alebo viacerých určených účtov alebo kontrolované dodávky na území vykonávajúceho štátu, utajované vyšetrovania a odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky.

[12] Článok 1 ods. 2 smernice 2014/41. Pozri tiež rozsudok z 8. decembra 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) (C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 64).

vykonávajúceho orgánu použiť iný druh vyšetrovacieho opatrenia, ak opatrenie uvedené v európskom vyšetrovacom príkaze neexistuje alebo by nebolo dostupné v podobnom vnútroštátnom prípade. [13]

27. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súhlasím s názorom francúzskej vlády, podľa ktorej európsky vyšetrovací príkaz je nástrojom, ktorý má veľmi širokú vecnú pôsobnosť, pričom pojem „vyšetrovacie opatrenia“ zahŕňa „širokú škálu aktov“. Nič to však nemení na tom, ako tvrdia všetci účastníci tohto konania pred Súdnym dvorom, vrátane francúzskej vlády, že jediným cieľom výkonu vyšetrovacích opatrení stanovených v európskom vyšetrovacom príkaze je získať dôkazy, [14] a ak sú splnené podmienky potrebné na tento účel, postúpiť tieto dôkazy vydávajúcemu orgánu. [15]

28. Tento výklad potvrdzuje viacero prvkov smernice 2014/41. Samotná definícia pojmu „európsky vyšetrovací príkaz“ uvedená v článku 1 ods. 1 tak kladie dôraz na skutočnosť, že sledovaným cieľom je umožniť vydávajúcemu členskému štátu „získať dôkazy“. Jej odôvodnenia 7 („s cieľom zabezpečiť dôkazy“), 8 („ktorých cieľom je získanie dôkazov“), 11 („na zabezpečenie predmetného dôkazu“), 24 („na získavanie dôkazov“) a 38 („na účely získania dôkazov“) majú rovnaký význam. Okrem toho z článku 13 tejto smernice vyplýva, že dôkazy, ktoré orgány vykonávajúceho štátu získali v nadväznosti na vykonanie európskeho vyšetrovacieho príkazu, majú byť odovzdané vydávajúcemu členského štátu. [16] Ten istý článok v odseku 4 tieto dôkazy označuje ako „predmety, listiny alebo údaje“ [17]. Treba tiež poznamenať, že všetky rozličné vyšetrovacie opatrenia uvedené v článku 10 ods. 2 a v článkoch 24 až 31 smernice 2014/41 [18] smerujú k získaniu dôkazov, ktoré majú preukázať napríklad existenciu skutočnosti alebo činu, okolnosti, za ktorých došlo k danej skutočnosti alebo k vykonaniu činu a identitu alebo stav pôvodcu činu.

29. V nadväznosti na vyššie uvedené sa pripájam k francúzskej a holandskej vláde, keď poznamenávajú, že odôvodnenie 34 smernice 2014/41 uvádza, že „akákoľvek vec vrátane finančných prostriedkov môže byť počas trestného konania predmetom rôznych predbežných opatrení, a to nielen na účely získania dôkazu, ale aj na účely konfiškácie“ ale že do pôsobnosti tejto smernice patria len opatrenia, ktoré sledujú prvý z týchto cieľov. [19]

30. V článku 22 ods. 1 a článku 23 ods. 1 smernice 2014/41 možno nájsť ďalší presvedčivý prvok, z ktorého vyplýva, že európsky vyšetrovací príkaz možno vydať na účely dočasného odovzdania osoby vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody do vydávajúceho štátu alebo do vykonávajúceho štátu, ale len „aby sa vykonalo vyšetrovacie opatrenie, ktorého cieľom je získať dôkazy a na ktoré sa vyžaduje… prítomnosť [tejto osoby]“ na území štátu, do ktorého sa žiada o jej odovzdanie. Odôvodnenie 25 tejto smernice v tejto súvislosti uvádza, že „ak sa však má [dotknutá] osoba odovzdať do iného členského štátu na účely trestného stíhania vrátane jej

[13] Článok 10 ods. 1 a odôvodnenie 10 smernice 2014/41. Podľa článku 10 ods. 3 tejto smernice môže vykonávajúci orgán použiť aj iné vyšetrovacie opatrenie, ako je uvedené v európskom vyšetrovacom príkaze, ak to umožňuje dosiahnuť rovnaký výsledok „menej rušivými“ prostriedkami.

[14] Súhlasím s pripomienkou francúzskej vlády, že „hoci pojem ‚dôkaz‘ nemá v práve Únie všeobecnú definíciu, v širšom zmysle odkazuje na prostriedky slúžiace na preukázanie skutkových okolností alebo skutku spôsobom, ktorý umožňuje zákon“.

[15] Rozsudok z 2. septembra 2021, Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:670, bod 41).

[16] Článok 13 ods. 1 prvý pododsek smernice 2014/41 znie takto: „Vykonávajúci orgán bezodkladne odovzdá vydávajúcemu štátu dôkazy získané alebo už sa nachádzajúce v držbe príslušných orgánov vykonávajúceho štátu v dôsledku vykonania EVP.“

[17] Pozri tiež článok 15 ods. 1 písm. b) smernice 2014/41.

[18] Pozri poznámky pod čiarou 10 a 11 vyššie.

[19] Súdny dvor rozhodol, že „ako sa zdôrazňuje v odôvodnení 34… smernice [2014/41], táto smernica stanovuje len predbežné opatrenia zamerané na získavanie dôkazov“ [rozsudok z 8. decembra 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) (C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 71)].

predvedenia pred súd, aby sa zúčastnila na súdnom konaní, mal by sa v súlade s rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SVV [z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34)] vydať európsky zatykač“. V rozsudku Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) [20] tak Súdny dvor zdôraznil, že európsky vyšetrovací príkaz sleduje v rámci trestného konania cieľ odlišný od európskeho zatykača v tom zmysle, že zatiaľ čo cieľom európskeho zatykača je podľa článku 1 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 zatknúť a vydať požadovanú osobu na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia, cieľom európskeho vyšetrovacieho príkazu je podľa článku 1 ods. 1 smernice 2014/41 dosiahnuť vykonanie jedného alebo viacerých konkrétnych vyšetrovacích opatrení s cieľom získať dôkazy.

31. Okrem toho Súdny dvor viackrát rozhodol, že cieľom smernice 2014/41 je nahradiť neucelený a zložitý rámec pre získavanie dôkazov v trestných veciach s cezhraničným rozmerom. Zavedením zjednodušeného a efektívnejšieho systému, ktorý je založený na jedinom nástroji nazvanom „európsky vyšetrovací príkaz“ sa snaží zjednodušiť a urýchliť justičnú spoluprácu s cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľa vytýčeného pre Úniu, a to stať sa priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti založeným na vysokom stupni dôvery, ktorá má existovať medzi členskými štátmi. [21] V rovnakom zmysle by som dodal, že v Štokholmskom programe, ktorý prijala Európska rada 10. a 11. decembra 2009, na ktorý odkazuje odôvodnenie 6 smernice 2014/41, sa uvádza, že „nový model“, ktorý sa hľadá v oblasti získavania dôkazov, z ktorého sa neskôr stal európsky vyšetrovací príkaz, by mal najmä zohľadniť „pružnosť tradičného systému vzájomnej právnej pomoci“, „mohol [by] mať širší rozsah pôsobnosti“ a „mal by zahŕňať čo najviac typov dôkazov a zároveň zohľadňovať dotknuté opatrenia“ [22].

32. Napokon z článku 34 ods. 1 smernice 2014/41 vyplýva, že táto smernica nenahrádza „príslušné ustanovenia“ troch dohovorov uvedených v tomto ustanovení, vrátane dohovoru z 29. mája 2000. Dotknuté sú teda len tie ustanovenia týchto dohovorov, ktoré upravujú rovnaké oblasti, ako sú tie, ktoré upravuje táto smernica, čo, ako tvrdí holandská vláda, preukazuje, že sa nevzťahuje na všetky možné žiadosti o právnu pomoc. Ostatné ustanovenia týchto dohovorov sa majú naďalej medzi členskými štátmi uplatňovať.

O otázke, či také opatrenia, o aké ide vo veci samej, možno požadovať v rámci európskeho vyšetrovacieho príkazu

33. Pokiaľ ide o prvú časť predmetného európskeho vyšetrovacieho príkazu, súhlasím s AK, holandskou vládou a Komisiou, že o doručenie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno požiadať prostredníctvom takéhoto príkazu. Toto opatrenie zjavne nemá za cieľ zhromažďovanie dôkazov alebo, ako uvádza holandská vláda, získanie predmetu, dokumentu alebo údaja na účely ich použitia v rámci trestného konania. Predstavuje procesnú formálnu náležitosť, ku ktorej dôjde po ukončení vyšetrovania, ktorej účelom je oficiálne informovať obvinenú osobu o vznesení obvinenia, o skutkoch, ktoré sa jej kladú za vinu ako aj o postúpení veci na súd.

[20] Rozsudok z 8. decembra 2020 (C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 72).

[21] Rozsudok z 30. apríla 2024, M.N. (EncroChat) (C-670/22, EU:C:2024:372, bod 86 a citovaná judikatúra).

[22] Európska rada, Štokholmský program – otvorená a bezpečná Európa, ktorá slúži občanom a chráni ich (Ú. v. EÚ C 115, 2010, s. 1), bod 3.1.1.

34. Na doručenie uznesenia o vznesení obvinenia v inom členskom štáte sa teda nevzťahuje smernica 2014/41, ale vzťahuje sa naň iný nástroj v oblasti vzájomnej pomoci v trestných veciach, v tomto prípade dohovor z 29. mája 2000 [23] a konkrétne jeho článok 5. Ako uvádza francúzska vláda, z dôvodovej správy k tomuto dohovoru [24] vyplýva, že výraz „procesné písomnosti“, ktorý uvedený dohovor nedefinuje, sa má vykladať „v širokom zmysle“ a to tak, že zahŕňa napríklad „citácie a súdne rozhodnutia“. Vzhľadom na to, že smernica 2014/41 neobsahuje ustanovenie o doručovaní procesných písomností a o oboznamovaní s ich obsahom zodpovedajúce článku 5 dohovoru z 29. mája 2000, tento posledný uvedený článok zostáva v plnom rozsahu uplatniteľný, v súlade s článkom 34 ods. 1 tejto smernice.

35. Je pravda, že možno pripustiť, ako to tvrdia tak AK, ako aj francúzska vláda, že oboznamovanie a doručovanie procesných písomností sa uskutočňuje v rámci európskeho vyšetrovacieho príkazu za predpokladu, že sú súčasťou procesného vykonania vyšetrovacieho opatrenia smerujúceho k získaniu dôkazov, ktorých sa týka tento príkaz, a sú nevyhnutné na vykonanie tohto vyšetrovacieho opatrenia. Takéto riešenie zodpovedá potrebe pružnosti presadzovanej pre systém vzájomnej právnej pomoci a umožňuje zabrániť tomu, aby príslušné orgány boli nútené podávať dve samostatné žiadosti, jednu založenú na smernici 2014/41 a druhú založenú na článku 5 dohovoru z 29. mája 2000, čo by bolo v rozpore s cieľom efektivity, ktorý sleduje smernica. Takto v záveroch k európskemu vyšetrovaciemu príkazu, ktoré boli zverejnené 7. decembra 2018 Európska justičná sieť uvádza, že sa „vo všeobecnosti pripúšťa“, že pôsobnosť smernice 2014/41 nezahŕňa najmä „doručovanie a zasielanie procesných úkonov (okrem prípadu, keď sú súčasťou vyšetrovacieho opatrenia v rámci [európskeho vyšetrovacieho prípadu]“) [25]. Rovnako zo správy Eurojustu z novembra 2020 o európskom vyšetrovacom príkaze vyplýva, že doručovanie a zasielanie procesných úkonov by malo byť predmetom osobitného dožiadania okrem prípadu, kedy „odovzdanie tohto dokumentu predstavuje nástroj vyšetrovacieho opatrenia vyžadovaný v [európskom vyšetrovacom príkaze]“ [26]. Stále v tom istom zmysle, v spoločnej poznámke Eurojustu a Európskej justičnej siete citovanej v poznámke pod čiarou 23 vyššie sa uvádza, že „má sa za to, že smernica [2014/41] sa nevzťahuje na tieto opatrenia… doručovanie a zasielanie procesných písomností, pokiaľ doručenie písomnosti nie je potrebné pre vyšetrovacie opatrenie, ktoré je predmetom [európskeho vyšetrovacieho príkazu]“. Podľa tejto agentúry a tejto siete „v takom prípade by sa mal zaujať flexibilný prístup, pokiaľ ide o jeho zaradenie do [európskeho vyšetrovacieho príkazu] v súlade s článkom 9 ods. 2 smernice [2014/41]“ [27].

36. Rovnako ako AK sa však domnievam, že prípad opísaný v bode 35 vyššie treba chápať ako výnimku zo zásady, podľa ktorej doručovanie procesných písomností nepatrí do pôsobnosti európskeho vyšetrovacieho príkazu. Má sa teda vykladať reštriktívne, aby sa umožnila koexistencia rôznych nástrojov európskej právnej pomoci v trestných veciach bez toho, aby jeden zasahoval do pôsobnosti druhého nástroja, ako aj do konaní, záruk a osobitných podmienok, ktoré stanovuje. Tento predpoklad by sa mohol vzťahovať napríklad na prípad, keď si vykonanie takého

[23] Vyplýva to aj zo Spoločnej poznámky Agentúry Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) a Európskej justičnej siete o používaní európskeho vyšetrovacieho príkazu v praxi (s. 6), ktoré citovala AK a ktoré je k dispozícii na:https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/Publications/Reports/2019-06-Joint_Note_EJ-EJN_practical_application_EIO_FR.pdf.

[24] Dôvodová správa k Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie z 29. mája 2000 (Ú. v. ES C 379, 2000, s. 7).

[25] Pozri stranu 2 tohto dokumentu, ktorý je dostupný na tejto adrese: https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_RegistryDoc/FR/3096/83/0.

[26] Pozri stranu 20 tohto dokumentu, ktorý je dostupný na tejto adrese: https://www.eurojust.europa.eu/publication/report-eurojust-casework-european-investigation-order.

[27] Pozri stranu 6 tohto dokumentu.

vyšetrovacieho úkonu, akým je domová prehliadka dotknutej osoby, vyžaduje rozhodnutie súdneho orgánu, ktorým sa povoľuje tento úkon a ktoré sa musí vopred oznámiť tejto dotknutej osobe.

37. Naproti tomu sa mi zdá, ako tvrdí AK, že uvedený predpoklad sa nemôže uplatniť v prípade doručenia uznesenia o vznesení obvinenia. Cieľom tohto úkonu v trestnom konaní, ku ktorému dochádza po ukončení vyšetrovania [28], je objasniť skutky pripisované dotknutej osobe a ich právnu kvalifikáciu, ako aj konštatovať, že už boli zhromaždené dostatočné dôkazy na obvinenie tejto osoby a postúpenie jej veci súdnemu orgánu. [29] Ako správne zdôrazňujú AK a holandská vláda, uznesenie o vznesení obvinenia vo všeobecnosti predstavuje samostatný úkon v trestnom konaní, ktorý môže mať pre dotknutú osobu závažné dôsledky. Nie je mi jasné, v čom by oznámenie takéhoto procesného úkonu takejto dotknutej osobe mohlo predstavovať vyšetrovacie opatrenie, ktoré by smerovalo k získaniu dôkazov alebo by pre toto opatrenie bolo nevyhnutné. Pokiaľ ide o prípad, ktorý je predmetom prejudiciálnej otázky, domnievam sa, ako tvrdí AK, že výsluch obvinenej osoby s cieľom zhromaždiť dôkazy, bez toho, aby bola dotknutá otázka, či to bolo skutočne predmetom žiadosti o vypočutie vo veci samej, [30] nie je podmienený doručením uznesenia o vznesení obvinenia.

38. Pokiaľ ide o skutočnosť, že uznesenie o vznesení obvinenia obsahuje aj príkaz na zloženie zábezpeky, podľa môjho názoru to nič nemení na závere, že v rámci európskeho vyšetrovacieho príkazu nemožno požadovať doručenie takéhoto uznesenia. Je zrejmé, že takýto príkaz, ktorý má navyše čisto doplnkovú povahu, nepredstavuje vyšetrovacie opatrenie, ktorého cieľom je získať dôkazy v zmysle smernice 2014/41. [31]

39. Tento záver nemôže spochybniť ani skutočnosť, že uznesenie o vznesení obvinenia obsahuje taký príkaz na vzatie do väzby, o aký ide vo veci samej. Okrem osobitného prípadu dočasného odovzdania osôb, ktoré už sú vo väzbe na účely vykonania vyšetrovacieho opatrenia uvedeného v článkoch 22 a 23 smernice 2014/41 by európsky vyšetrovací príkaz nemal obsahovať požiadavku, ktorej predmetom je vzatie osoby do väzby alebo jej ponechanie vo väzbe. [32] Prípad dočasného odovzdania sa netýka takej situácie, ako je tá, o ktorú ide v tejto veci, kedy nemá vzatie dotknutej osoby do väzby žiaden dôkazný cieľ, ale vyžaduje sa výlučne s cieľom umožniť to, aby sa táto osoba v nadväznosti na vznesenie obvinenia dostavila na príslušný súd vo vydávajúcom členskom štáte.

40. Pokiaľ ide o druhú časť predmetného európskeho vyšetrovacieho príkazu, t. j. žiadosť o výsluch obvinenej osoby, aby mohla uplatniť všetky relevantné pripomienky ku skutkom uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia, ktoré jej bolo doručené, už som uviedol, že smernica 2014/41 vo svojom článku 10 ods. 2 písm. c) a v článku 24 ods. 1 druhom pododseku výslovne uvádza medzi vyšetrovacími opatreniami, ktoré možno v rámci takéhoto príkazu požadovať, výsluch podozrivej alebo obvinenej osoby.

[28] Francúzska vláda tak uvádza, že „uznesenie o vznesení obvinenia… obvykle svedčí o ukončení vyšetrovania vedeného vyšetrovacími orgánmi a prípadne vyšetrujúcim sudcom“.

[29] V prejednávanej veci obsahuje uznesenie o vznesení obvinenia z 30. septembra 2009 v prvej časti opis skutkov vytýkaných AK, v druhej časti pristupuje k trestnoprávnej kvalifikácii týchto skutkov, uvádza dôkazy použité proti AK a uvádza dôvody, pre ktoré treba nariadiť zloženie zábezpeky zo strany AK, ako aj jej vyšetrovaciu väzbu, a v tretej časti, ktorá predstavuje výrok tohto aktu, vznáša obvinenie proti AK a nariaďuje jej vyšetrovaciu väzbu, ako aj zloženie zábezpeky vo výške 30 000 eur.

[30] Pozri bod 41 vyššie.

[31] V prejednávanej veci z uznesenia o vznesení obvinenia z 30. septembra 2009 vyplýva, že cieľom zloženia zábezpeky je zaručiť „finančnú zodpovednosť, ktorej by [AK mohla] v budúcnosti čeliť“, ak by okrem toho, že by bola uznaná za trestnoprávne zodpovednú, mala byť určená za občianskoprávne zodpovednú.

[32] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. decembra 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) (C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 73).

41. Ako však Komisia správne zdôrazňuje, takáto žiadosť o výsluch by mohla patriť do pôsobnosti európskeho vyšetrovacieho príkazu len vtedy, ak by skutočne mala za cieľ zhromaždiť dôkazy. Nebolo by to tak v prípade, ak by cieľom žiadosti o výsluch bolo v skutočnosti len umožniť obvinenej osobe uplatniť svoje právo na obhajobu predložením svojich pripomienok ku konaniu o vznesení obvinenia smerujúcemu proti tejto osobe. V tejto súvislosti konštatujem, že AK a francúzska vláda sa nezhodujú na predmete žiadosti o výsluch, ktorý sa požaduje v rámci dotknutého európskeho vyšetrovacieho príkazu. Zatiaľ čo táto vláda sa domnieva, že z tohto príkazu nesporne vyplýva, že cieľom, ktorý táto žiadosť sledovala, bolo zhromaždiť dôkazy, AK tvrdí, že jediným cieľom výsluchu bolo zaručiť jej právo na obhajobu vo vzťahu k vzneseniu obvinenia proti jej osobe. [33]

42. Určiť presný predmet žiadosti o výsluch, o ktorú ide vo veci samej, prináleží vnútroštátnemu súdu. Ak by konštatoval, že cieľom tejto žiadosti nie je zabezpečenie dôkazov, bolo by potrebné dospieť k záveru, že tak uvedená žiadosť, ako aj žiadosť o doručenie uznesenia o vznesení obvinenia nepatria do pôsobnosti európskeho vyšetrovacieho príkazu. Ak by mal naopak konštatovať, že žiadosť o výsluch má skutočne za cieľ získanie dôkazov, mohol by podľa môjho názoru rozhodnúť tak, že táto časť európskeho vyšetrovacieho príkazu je platná, samozrejme za predpokladu, že boli dodržané podmienky týkajúce sa obsahu a formy takého príkazu upravené smernicou 2014/41, ako aj ďalšie formálne náležitosti požadované uvedenou smernicou. [34] Zdá sa mi, že úplné odmietnutie vykonať európsky vyšetrovací príkaz z toho dôvodu, že by sa nemal vzťahovať na žiadosť o doručenie uznesenia o vznesení obvinenia, by bolo neprimerané a bolo by v rozpore s cieľom efektivity, ktorý sleduje táto smernica.

Návrh

43. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku, ktorú položil Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko), takto:

Články 1 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

neumožňujú justičnému orgánu členského štátu vydať alebo potvrdiť európsky vyšetrovací príkaz, ktorého účelom je jednak doručiť obvinenej osobe uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré navyše zahŕňa príkaz na vzatie do väzby a na zloženie zábezpeky, a jednak vykonať výsluch tejto osoby, aby za prítomnosti svojho advokáta mohla vyjadriť všetky užitočné pripomienky ku skutkom uvedeným v spomenutom uznesení, ak tento výsluch skutočne nemal za cieľ získanie dôkazov, čo musí overiť vnútroštátny súd.

[33] AK v tejto súvislosti poznamenáva, že právo obvinenej osoby predložiť pripomienky k tomuto obvineniu v prítomnosti jej obhajcu upravuje španielsky trestný poriadok v rámci postupu doručenia uznesenia o vznesení obvinenia.

[34] Pozri najmä články 5 až 7 a 9 smernice 2014/41.